

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Losonezi-utca 24 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R. szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petit o: térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbén minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legezelszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Rimaszombat 1882. szeptember 3.

Gömörmegyének kettős ünnepe van ma. — A rimaszombati katonai laktanya, melyet Bosznia megfosztott állandó lakóitól, fent és alant ismét megnépesült.

Míg az említett helyiség tágas termei megteltek azon műkinesekkel, melyeket annyi hányattatás és veszély között is megtudott őrizni a kegyelet; addig a földszinti helyiségeket sőt a tágas udvart is elfoglalták a gonddal ápolat kertek, a jó művelt völgyek termékei s korunk legújabb találmányai a különböznél különböféle gazdasági gépek.

Mult és jelen, művészet és élet egyesültek e falak között. Amaz, hogy lelkesülni tanítson, ez pedig azért, hogy megmutassa minő eszközökkel kell művelni az áldott földet, s hogy e tejjel és mézzel folyó Kánaán mit képes előállítani, ha gondos ápolásban részesül.

S mindkettő felett ott lebeg a honszeretet, mint genius.

Igen, mert csak azon nép nem méltó az életre, mely saját multját megbírja tagadni s annak példáján lelkesülni nem tud; — s csak azon nép hordja kebelében a végpusztulásnak esiráját, mely azon földet, melyet neki a gondviselés hazául kijelölt megbecsülni, áldásait okosan és czélszerűen használni nem képes.

A mult emlékeit ápolni, az ajkor vívmányainak okos és czélszerű megismerését eszközölni legszentebb és leghasznosabb kötelességek azoknak, kik ezekre szellemi és anyagi előnyeiknél fogva hivatva vannak.

Hol teljesíthetnék pedig ezt legkönnyebben, hol ismertethetnék meg hazánk multját tüzetesebben, mint az ily kiállítások alkalmával, hol minden egyes tárgy a történelem egyes fasisait tünteti fel s néma ajakkal is oly fenthangon beszél letünt korról, porladó hősről, elmúlt dicsőségről, önfeláldozásról és honszeretetről?

Kérdezd csak meg azon szablyát, melynek ragyogó aczelát itt-ott elhomályosítá már a rozsdá: kinek kezében villogott egykor, s minő szent lel-

kesedéssel villant fel s fürdött meg a hon elleneinek vérében? Majd fog az neked beszélni emberfeletti dolgokat, mikről csak tündérmesékben hallottál. Lépj csak be a képtárba, tekintsd meg az ott kifüggesztett képek egyikét, másikat s megfogod látni, hogy azon barázdákat, melyek a márványhomlokot át meg át szelik, nem az élvezetek, nem az áttivornázott éjek ásták oda, hanem azon gondok és fájdalmak, melyeket az illető átélt és érzett, ha a haza veszélyben forgott. Hiszen az összevont szemöldök alól még most is mint égő óltárcsóról lövell szét a honszeretet, a lelkesedés szent tüze. Az ajkak mintha füledbe susognák a nagy költő eme szavait:

„A nagyvilágon e kívül,
Nimesen számodra hely.
Aldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned halmad kell”.

Imé erre tanít bennünket a mai nap megnyitott művészeti és régészeti kiállítás.

Hát a gazdasági és termény kiállítás? kérdezd nyájias olvasó. E kérdésre egy szóval felelhetünk: élni.

Ezekért üdvözljük mi szívből őszinte örömmel azokat, kik e kettős kiállítás eszméjét megpendítették: üdvözljük azokat, kik ennek keresztül vitelét készséggel segítették, kik a családi kincs és képtárakat készséggel bocsátották a rendezők rendelkezésére, s kik terményeiket, gépeiket e kiállításra elküldötték. — De azokat is üdvözljük, kik e kiállítást megjelenésükkel megtisztelik, mert ezek bebizonyítják azt, hogy megyénk multját ismerni, a hazát szeretni s mellett okosan és czélszerűen élni akarnak.

Fogadják a rendezők, kiállítók és vendégek őszinte magyar szívből jövő üdvözlötünket!

Félévi jelentés.

I. a megye közigazgatási állapotáról az 1882. első felében, az alispán havijelentései nyomán.

A lefolyt félében semmi esemény elő nem fordult, mely a közigazgatás rendes menetére gátolólág hatott volna.

Hol késsel fergeteg, hol
Vihar! hogy átsöpörd
A föllet, — ég villama,
Hogy őket összetörd?

Borsody Béla.

Rimaszombat, szept. 2.

Irni akartam valamit a kiállításról, és elmentem a laktanya salonná avatott helyiségeibe. Nem kecsgettem magamat nagy sikerrel, nem vagyok tárczáiró és ismerem e tekintetben természetemet. Képzetelem lomba, nyelvem lassu, ítélőtehetségem korlátolt. A hol más már ragyogó hegyekről beszél, ott én még nem látok a prózaiság szürke ködétől; midőn némelyik már ég felé látszik törekedni képzetele szárnyain, én még ott tollászokodom a mindennapiság göröngyeinél.

Sebaj azért! gondolám, jó ügyről, jó szándékkal, némi figyelmet és sok elnézést remélve a nyájias olvasó közönségtől, csak összebörönálok valamit.

Buzgalmamban már a laktanya bejárata is emelkedtebb gondolatokat kezdett bennem ébreszteni. Itt van a „Csurgó” kőházából kibugygyanó vízzel; ábrándos esőrége sok nevezetes esemény tanujele. Még a vele szemközt ülő szilvaáruló kofát is valami költői zománcz övezi. A földszinten találok a terménykiállítási termet, megfigyelésre méltó tárgyakat látok. Dézsa nagyságu tők, tők nagyságu káposzta, káposztafej nagyságu kalarabé, kalarabé nagyságu retek, reteknyi burgonya. Egy-egy sárgarépa, mintha Herkules oroszlanóló füttykösét szemlélném. — Tagadhatatlan mind nagyszerű eredményei a természet és emberi munka productív tevékenységének. Ha 2000 holdas földbirtokos volnék, még lelkesülten is tudnék róluk írni.

Gyerünk az emeletre.

Egy, kettő, három, négy terem, mind feliratokkal, számokkal ellátva. A folyosón is szanaszét heverő tárgyak.

Benyitok az első terembe. Ez Plachy uré. Itt ő rendez, parancsol, csoportosít, igazgat, helyez és alakít. Hja! ide szakértelem, egészséges és kifejtett izlés és főleg sok hírlapírói routine kell, ha írni és élvezhetőt írni akarok.

A tisztikar hivatalos kötelességének megfelelni egész buzgalommal törekedett. Egyetlen kivételt képezett volna rimaszécsi járásbeliszolgabíró: — ki az ujonezállításra vonatkozó s a felhívott hadkötelesek számáról készült kimutatásnak beadását sürgetés következtében is elmulasztván, ellene fegyelmi vizsgálat rendeltetett.

Változás történt közigazgatásilag az által, hogy Tornamegye felosztatván, onnan 7 község megyénk területéhez esatoltatott, jelesül pedig a rozsnói járáshoz osztatott be; a tisztikar személyzetében az által, hogy a rozsnói járás szolgabírájának megválasztott Kubinyi Géza, elhalt a nagy-rőzei járás orvosa Libay Lajos — helyére helyettesítés útján kinevezetett dr. Tavassy Lajos. — És miután a kir. belügyminisztérium a harmadik aljegyzői állomás rendezését engedélyezte, megválasztott harmadik aljegyzőnek Lukács Géza ügyvéd.

A közgyűlés által kiküldött bizottság a Tornamegyéből ide átkelvezett községek összes közigazgatási viszonyainak rendezése tárgyában működését befejezte s közelebb jelentést teend a közgyűlésnek. — Hosszabb időre szóló szabadság adatott Kriston László pénztárnoknak. Távolléte alatt teendőit — miután neki a pénztárak és pénztári iratok az alispán közreműködése mellett jörendben és hiánynélküli állapotban adattak — Dapsy József alpénztárnok teljesítette.

Közigazgatásilag a májusi szeszélyes idő járás és nagyobb mérvű fagyok valóságos reméletet okoztak ugyan, az aratási kilátások ennek daczára oly kedvezőké alakultak, hogy a jó termés a megye egész területén biztosnak mondható.

Felmerültek itt-ott panszláv törekvések jelei és izgató eselekmények nyomai. Ezen veszélyes aspirációk ellensúlyozására és elnyomására különben csak hamar megtörténtek a szükségesnek vélt intézkedések. — Az ismeretes tiszai eset alkalmából forgalomba hozott röpiratok és nyomtatványok Rimaszombathoz elárúsítás előtt lefoglaltattak; azok terjesztése tehát meggátoltatott. Ezen kérdés miatt nyughatatlanságok a megye területén nem észleltettek. — Egyes jelenségek, melyek fajgyűlöletre vallanak, merültek ugyan fel, további következmények nélkül.

A közbiztonság, nagyobb mérvben, vagy oly módon, mely szükségesé tette volna kivételes intézkedések életbe léptetését — sehol sem zavartatott.

A központi választmány által megtett intézkedések folytán az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazítása a törvényben megszabott határidőben megyénk egész területén befejeztetett, és az állandó lajstromok megállapítása érdekében a szükséges intézkedések megtétele elrendeltetett.

Örvendetes eseményképen feljegyezhető az, hogy a kir. földmivelés ipar- és kereskedelmi minisztérium és Rimaszombat városa között — egy a város Kurinecz pusztáján felállítandó földmivésiskola ügyében, a tárgyalások, — a

Én egyikkel sem dicsekedhetem, de majd megkísértem. Nekem legjobban mer egy öreg pár görnyedt alakja megtetszeni; alája ez van írva a többi között: 147 évesek voltak, midőn egybekeltek. — Kitűnik, hogy biz ez nem sokat ér. Le vagyok főzve. Fogy a bátorságom; de azért csak előre!

A mellette levő terem Sandy Gyula uré. Ez a kedves öreg (?) ur fáradhatlan, pihenést nem ismerő munkálkodásának színtere. Érzem, hogy körülbelül ez lesz fénypontja a kiállításnak. Érzem, de nem tudom elmondani, hogy miért? Itt vannak Ferenczynek — mint mondják — művészi kivitelű dolgozatai. Az egyes szobrok, köztük maga a művész önkészítette mellszobra, mintha szólni akarvának hozzám. Kár a fáradságért, ugy sem értek nyelvökön urak. — Donner Raphaél ónba öntött fél relief-képeinek egyik alakja csak úgy fenyeget szörnyű kalapácsával. Ne féljen, őrök az őröl is.

A harmadik terem butorokkal, főleg ipartárgyakkal van tele.

Érdekes sympathicus dolgok mind: érdemes a megemlékezésre.

A taláda másfél százados tulipánjaival valami titokszertű látszik rejteni; mintha üregében benrekedt volna valami a mult idők leheltéből; a rozszant családi szék kereketlen egyszerűségével füledbe sugja: tessék leülni! A régi csehphar — nem tudom melyik csehé, csak azt látom, hogy rajta egy gögös sarkantus eszima szörnyen lenéz egy lábainál heverő papucset — szintugy rád köszönti tartalmát. Mint a méh egy meg vagyok rakva jegyzetekkel, gondolatokkal, eszmékkel.

Már finnyáskodhatom, eleget gyűjtöttem, csak szét ne repossza a már meglevő a lap szük rovatát.

Nines oly szeker széna, melyre még egy villával rá nem férne, gyerünk még be a régészeti osztályba is, csak egy pillanatra, ne mondják, hogy nem voltam ott.

Itt buzgólkodnak ernyedetlen kintartással Fábry János és a tanfelügyelő urak. Mossák, tisztítják, porolják, törölik a kő, bronz, vas, arany, ezüst tárgyakat; pedig jobban tenéék ha a fényeseket is beporolnák, így öregebbeknek lát-szanának.

TÁRCZA.

Beteltem a világgal.

Beteltem a világgal,
Ezer bolond baja
Gyötör, halálra bosszant
E sok komédia.

A tettetés, hazugság
Hol egymást váltja fel;
A tettető, az álnok
Ezer társakra lel.

Hol érdem — a vakítás,
S mást bolondítani;
Erény a bűnnel, gazzal
Kezet szorítani.

S a szendesség ruháját
Sárral dobálni be;
S az ártatlant moesarba,
Fertőbe rántni le.

Hol guny-kaczaj fogadja,
Ki elvet és hitet
Követve hiven, érte
Mindent koczkára tesz.

Tapsot arat, ki képes
Fordulni hirtelen;
Csalánt ama szerény ott,
Babért a szemtelen.

Beteltem, undorit már
Ez undok álkodás;
Vérig sebezte lelkem
E sülyédes, bukás.

város állókésztsége folytán oly kedvező eredményre vezettek, miszerint ezen intézet felállítására és már jövő évben leendő megnyitása biztosnak tekinthető.

A megyei kórház építése, Beliczay László államépítészeti hivatalfőnök önfelkölöző és önzetlen felügyelete alatt felakalás nélkül halad előre, semmi akadálytól nem tartva, hogy az épület még e nyár folytán tető alá kerül, — jövő évben pedig teljesen elkészítve rendeltetésének át fog adhatni.

A megyei bizottság közgyűléseinek székhelye kérdésében hozott s a kisebbség által megfellebbezett határozat jóváhagyás végett a kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztve, az ideig még jóvá nem hagyatott, hanem a megye közönsége jelentés tételre hivatott fel az iránt, vajjon a rimaszombati megyeházi terem közgyűlések tartására alkalmas-e? és mennyire kerülne ezen székháznak teljes rendbe hozatala s kiépítése, hogy alkalmas legyen a mondott célra? minek következtében a kérdés addig, míg az államépítészeti hivatal által a székház kijavítására vonatkozó költségvetés el nem készítettik, nem lesz véglegesen elintézhető.

A különböző pénztárak két havonként pontosan megvizsgáltattak — és mindenkor teljes jó rendben és hiány nélküli állapotban találtak.

2. Az egyenes adóügyek állásáról a kir. adófelügyelő havi jelentései nyomán.

A kezelést illetőleg, a tornaljai adóhivatal felállításánál nehézségek merültek fel, annak tetteles életbe lépése a folyó év első feléről elbalasztottak lett kijelentve. A Tornamegyéből ezen megyéhez esotolt 7 község adóügyi tekintetben a rozsnói kir. adóhivatalhoz osztottat vala be. Általában tehát a kezelésben következő változás készül illetőleg lesz előkészítve: a rimaszombati kir. adóhivatal kerületébe a rimaszombati és rimaszécsi járás községei, a rozsnói kir. adóhivatal kerületébe a rozsnói járás községei és a Tornamegyéből idecsotolt 7 község, a toraljai és nagyrőzei adóhivatalhoz az ezen járásbeli községek kapcsolhatók. Az egyik adókerületből másikba áthelyezett községek közadó kezelésének átadása ugyancsak jul. hó 1-ig fog fogantatottatni. — A kir. adófelügyelőség félévi ügykezelésének eredménye következőképpen mutatott ki. Beérkezett január 1-től június 30-ig 5938. szám, mult évről hátralék áthozottat 367, elintézendő volt összesen 3605 szám; elintéztetett 5536 szám, az évnegyed végén hátralék maradt 760 szám. A munka hátralék növekedésének oka az adókövetési munkálatokkal való elfoglaltságon kívül azon körülményben keresendőnek jelentetik, hogy a segédszemélyzet tagjai 129 napon át a működésben részt betegség, részt ebből folyó szabadságolás által akadályozva voltak. — A kivetés előmunkálatai az évben nehezebben haladtak, mert a kir. pénzügyi miniszterium az adófelügyelőségtől az egyik számított elvette, a nélkül hogy ezen munkaerőt mással pótolta volna. Hozzá járultak a munka haladatlanságához még a Tornamegyéből ide csotolt községek adóügyi rendezésének különböző módon akadályozó nehézségei. Végre hátráltatólag hatott azon körülmény, hogy a nagyszabasi közjegyzőséghez tartozó Fekete-Lehota községet érdeklő pótdó lajstromok május hó végéig be nem küldettek. A kivetési munkálat eredménye szerint, az 1882. évre, nem számítva a volt tornamegyebeli községek 14221 frt 64 kr. tevő adóilletményét 7668 frt 88 krral több adó vettett ki, mint kivetve volt 1881. évben, tudniillik 698714 frt 88 kr. — 691046 frt ellenében. Oszlik pedig a kivetett összeg adónekemk szerint következőképpen: földbéradó 336269 frt 78 kr. házostályadó 33756 frt 80 kr. házbéradó 13460 frt 33 kr. I. oszt. kereseti adó 45436 frt 75 kr. II. osztályu kereseti adó 64025 frt. — III. oszt. ker. adó 45245 frt 50 kr. — IV. oszt. 9454 frt 22 kr. kamat és járadékadó 48889 frt 61½ kr. vállalatok adója 14622 frt 24½ kr. — bányaadó 7978 frt 38 kr. fegyveradó 2936 frt., — általános jövedelmi pótdó 76640 frt 7½ kr.

Nagyobb mérvű növekedés csak a kereseti és kamatadónál mutatkozik. Az előbbinél több új iparüzlet, bérlet és kereskedés felvétele, itt-ott a kézműiparú is mutatkozó esékély mérvű gyarapodás folytán, az utóbbinál néhány nagyobb tőkepénz és adójának áttétele, valamint kisebbszerű betáblázások és a bíróságoktól újabbban a váltótőkékre vonatkozólag nyert adatok nagyszámú gyarapodása következtében.

Azt tudtam, hogy az említett urak itt fúradoznak a tudomány és a kiállítás sikere érdekében, de azt nem, hogy itt egy szép menyecskével is találkozom.

A mint belépek . . . ne neked gondolat, eszme, jegyzet! Mintha a Lethe folyóból ittam volna egy liternyi kortyot. Mindent elfelejtettem, még a jegyzeteket sem tudtam elolvasni többé, tehát a „Scripta sem manent“. Csak azt láttam, a mint egy tündérezu lény mondatolja az előtte ülő szolgálattelvő szellemnek, — soha szellemet nem irigyletem csak most, — az egyes tárgyak geneológiáját, biographiáját a készülőndő kiállítású kalauzhoz.

Minden tárgyat kezeckéibe fog — bár az megifjodik érintésétől. — öregebbé, érdekesebbé akarja tenni. Egy kemény fából faragott képét az urnak, pajkos incelkedéssel ómba öntött, bronz crucifixnek mondja a középkorból; egy ezüst, fángoló kardhoz hasonlító, valami hajtű felét Cleopatraéának mondja; de most rajta vesztett; az egyik lapján rá van vésvé 1695. a megváltó egy miniatúr alakjáról kistötte, hogy még a Krisztus előtti korból származik.

Ezüst esengésű nevetésétől visszhangzik a régészeti kettős terem.

Ott hallgatja a főtisztelendő ur is, csak mosolyog a pajzánkodáson. Ki tudna ezért haragudni?

En megálltam hangtalanul, elbűvölve; ha valaki azt kérdezte volna tőlem, hogy hinak? azt felelem: Zsuzsi.

Erőt veszek magamon. Egy bók helyén volna. Aranyat egy illóért!

Végre mondani akartam: Nagysád a legszebb archaeologa, kit valaha láttam, kár, hogy nem foglalkozik ezzel tőbbit!

De féltem, hogy úgy járok, mint az egyszeri zenész, a ki Frigyes porosz királyt fuvolázni hallván, felkiáltott: „Kár, hogy Felsőged nem lett muzsikus!“ „Se baj felelé a király, megélek én így is.“

Elmaradt a bók, de elmaradt a tárczacikk is. En nem vagyok oka.

„Cherchez la femme.“

Ellenben nagyobb apadás van a földadónál, egyéni felszólások folytán eszközölt változások következtében és a bánya adónál a rimamurányvölgyi egyesület feloszlása és az abból keletkezett részvénytársulat adójának Budapestre áttétele miatt.

A behajtás eredménye ezekben mutatott ki. — Az egyenes adónál: mult évi hátralék 180360 frt a tornamegyéből átkelvezett községek hátraléka 4030 frt összes hátralék tehát 184390 frt. helyesbített tartozás az év első felében (levonva már 5172 frt törleszt) 537523 frt — melyre befizetett június hó 30-ig összesen 257212 frt, marad hátralék a második félévre 280012 frt.

A mult év első felében összesen 259257 frt folyván be, az idei befizetés eredménye, dacára a terület nagyobodásának — sőt lehet, hogy épen azért, — esőkent 1745 frttal. Tekintve azonban, hogy a mult év első felében 560633 frt kiigazitott tartozásra 259257 frt vagyis 46.2% folyt be, a folyó évben pedig 537523 frt tartozásból fizetett be 257512 frt azaz 48.8%. — a befizetési arány a kevesebb fizetést dacára 1.6%-al kedvezőbbnek mondható a tavalyinál még azért is mivel tavaly a második félévre hátralék 301376 frt vettett át, az idén ellenben 280011 frt vagyis 21365 frttal kevesebb.

A hadmentességi díjaknál: Mult évi hátralék áthozottat 9267 frt. és a tornamegyei községek-é 232 frt összesen 9499 frt. A folyó évi előirással 29452 frt és pótelőirással 1024 frttal összesen 39975 frt befizetett összesen 11476 hátralék átvitetik a következő félévre 1082 frt törleszt levonása mellett 27417 frt. — Százalékban kifejezve ezen adó-nem ezimén a mult évi hasonló időszakában befolyt 31.5% az idén 30% tehát 1.5%-al kevesebb minek oka, az ezen adónem behajtásával járó rendkívüli nehézségekben rejlik.

A tüzbiztosítások s az ezekkel való visszaélések.

Senki sem fogja tagadni, hogy a világ óriási léptekkel halad előre. Egymás után jönnek létre az emberiség javát és boldogságát előmozdító találmányok és intézmények, melyeknek célirányos és okszerű alkalmazása egy rész megkönyíti az anyaföldben rejlő kincsek kiaknázását, más részt pedig kellő biztosítékot nyújtanak a sokszor ki nem kerülhető életet és vagyont egyiránt végpusztulással fenyegető veszélyek ellen.

Hanem a mily mérvben haladunk a jóban, önzetlenül megvallhatjuk, hogy velünk együtt lépést tartva haladnak az emberi kebel legundokabb szenvedélyei a haszonlesés, aljas birvágy, melyeknek rabszolgái minden meggondolás, minden tartózkodás nélkül munkálkodnak azon, hogy mindent — legtöbbnyire mások megrontásával — saját önző céljaik elérésére aknazzanak ki az emberi érzet legkisebb fokának teljes mellőzésével. Ugy, hogy nincs találmány, nincs a közjó előmozdítását célzó intézet, melylyel visszaélés ne követtetnek el. Ezen intézetek között pedig valljuk meg őszintén egy sincs áldáshozóbb a biztosító-intézeteknél, melyek esékély évi díjért kötelezik magukat az elemi csapások által sújtottak vagyonát visszaadni s a végpusztulás és kétségbeeséstől ezeket megmenteni.

Es mégis részint egyes biztosítók jóhiszeműségével, részint az ily társulatok jótékonyágával hányan visszaéltek már? A nagy közönség jóhiszeműségével visszaéltek azon társulatok szervezői, melyeknek biztos alapja nem volt s a melyek gyakran a lehangzatosabb neveket irták fel címül, roppant alaptókéit hirdettek, hogy a közönséget körükbe édesgessék mozgó ügynökséget szerveztek, melynek tagjai beutazták a hon minden vidékét csalogatva, édesgetve az intézmény zászlója alá, melyen a lehangzatosabb s legnépszerűbb férfiak nevei állottak; s midőn a közönség nagy része reményteljesen vitte az ügynökök állítása szerint nagyon is biztos helyre fillereit részint roszelekűség következtében előállott a liquidatio, majd a bukás, s így nem lehet csodálkozunk, ha a közönség bizalma megingott még azon biztosító-társulatok iránt is, melyek a legbiztosabb alapra vannak fektetve.

De az ez irányban tapasztalt visszaélés sohasem hagyta a sülyedésnek oly mélyen ható gyökerét hátra, mint az, melyről ez uttal szólni fogunk.

Ha valakinek házat s gazdasági épületeit véletlen szerencsétlenség következtében tűz pusztítja el s látják, hogy kára nemesak megtérül, de egy kis pótlással csak hamar fel is építi a leégett romokat; sokan kikből az emberi érzés kihalt, nem arra használják fel, hogy ők is hasonló szerencsétlenség folytán kártérítésben részesüljenek, hanem hogy rozzant viskójukat értéken felül biztosítván, lelkiismeretlen utakon és módokon jussanak a biztosított összeghez mielőbb, — nem gondolván azt meg, hogy aljas haszonlesésből a legrutabb csalást követik el a mellett, hogy szomszédjaiknak ezrekre menő károkat okozhatnak.

A tapasztalat bizonyítja hogy az ily értékeletti biztosításon legtöbb utazó ügynök kapva-kap; mert minél nagyobb összegekig biztosít, annál nagyobb leend az ő osztaléka is. S hogy ez mily kártékonyan hat a köznép lelkiületére: bizonyítják a gyakori tüzesetek, melyeknek okát kifürkészni 100 eset közül 99-ben nem sikerül. S ha még az életbiztosításoknál is, mint a folyamatban levő rozsnói biz-

tosítási ügy bizonyítja, követtetnek el visszaélések; hol pedig a tárgyi tényálladék könnyebben megállapítható, akkor a tűzelleni biztosításnál, — hol a tényálladék bizonyítékait legtöbbnyire a lángok emésztik fel sokkal könnyebben követhető el visszaélés, lelkiismeretlenség, sőt bűn.

Hanem azért ez intézeteket elítélni nem lehet és nem szabad, hanem válogassuk meg hol és melyiknél biztosítsunk. Az érték bevallásnál szigoru lelkiismeretességgel járjunk el, mert a tulbiztosítás mindig a bekövetkező veszélynek önokozta voltát feltélelzi.

Épen ez vezette a borsodmegyei gazd. egyeletet arra, hogy a nm. m. kir. belügyminiszterimot megkeresse, hogy a mozgó-ügynökök utazgatásait tiltsa be, mert ezeknek önzése százezrekre menő károkat okoz évenként s azon felől a nép kedélyét könnyen megmetyelyezheti annyira, hogy azt kiirtani azután a legszigorubb törvény alkalmazásával sem lehet. Hiszen már minden valamire való városban, sőt a jelentékenyebb falvakban is vannak a szilárdabb biztosító intézeteknek ügynökei, kik lelkiismeretesen megbecsülik vagy becsültetik a biztosítandó épületek értékét, e mellett többé-kevésbé ismervén a biztosítók magaviseletét és gondolkozási módját: szántsándékkal elkövetett visszaélés oly könnyen, mint a fenti esetben, nem követhető el.

Meghívó.

A Rimaszombatban 1882. szeptember 3—11. napjain tartandó gömörmegeyi művészeti és régészeti kiállítású. Kiállítású napirend: Szept. 3-án délelőtt 10 ó. a kiállítás megnyitása a katonai laktanya emeletében. — Ugyanakkor „a sajógömöri bronz eszközökről“ báró Nyáry Jenő ur előadást tart; délután 2 órakor kőzebed.

Esti 7 órakor tombola a kaszinó helyiségében. — Ennek befejeztével táncz a „Három róza“ nagy termében.

Szept. 4-én a kiállítású bizottság közgyűlése a megyeházán. Ugyanekkor a gömörmegeyi muzeumegyesület megalakulása.

Délután 2 órakor kirándulás Felső-Pokorágyra, hol a kiállítású bizottság régészeti ásatást rendez.

Szept. 5—10-én a kiállítás d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6 óráig nyitva lesz.

Szeptember 11-én d. e. 11 órakor a kiállítás bezárása.

Belépti díjak: a kiállítás megnyitása és bezárása napjain 60 kr., ünnep- és vasárnap 20 kr., egyéb napokon 30 kr., tanulók részére 15 kr., állandó jegy (névre szóló) 1 frt 50 kr., mely a megnyitás és bezárás napjait kivéve, naponként használható.

Állandó belépti jegyek a kiállítású irodájában (laktanya I. em.) a titkárnál előre válthatók. napi jegyek a pénztárnál. Kiállítású kalauz kapható a napi pénztárnál és a titkárnál. Ara 20 kr.

Vidéki látogatók elszállásolásuk céljából kéretnek, hogy megérkezésüket le galább három nappal előbb, még pedig az elszállásolást ill ető világos kijelentésével tudatni sziveskedjenek. Bérmentes levelek „a kiállítású végrehajtó bizottságúhoz Rimaszombatban (ki állítású iroda)“ intézendők. J e g y z e t. a kiállítású egyidejűleg a gömörmegeyi gazdasági egyesület a katonai laktanya földszinti helyiségében terménykiállítású és gazdasági gépversenyt rendez. Megnyitása szept. 3-án 11 órakor, a gépverseny 5-én tartatik. Ezen terménykiállítású díjmentesen látogatható.

A gömörmegeyi művészeti és régészeti kiállítású végrehajtó bizottsága.

Meghívó.

A gömörmegeyi művészeti és régészeti kiállítású eredményeire a végrehajtó bizottság által teendő jelentés előterjesztése, valamint a kiállítású egyik céljálul kizűzött megyei muzeum programjának, illetőleg a megalkotandó muzeumi egyesület tervezetének megállapítása a kiállítású nagybizottságú egybehívású tevén szükségessé: teljes tisztelettel kérjük föl ezen bizottságú tagjait, úgy szinte mindazokat, kik a gömörmegeyi muzeum iránt érdeklődnek, méltóztassanak folyó évi szeptember hó 4-én (hétfőn) d. e. 9 órakor Rimaszombatban a megyeház nagytermében tartandó tanácskozmányban minél nagyobb számmal résztvenni.

A kiállítású bizottságú nevében; Rimaszombat, 1882. aug. 20.

Szontagh Bertalan, alispán, elnök.
Dr. Löcherer Tamás, titkár.
Fábry János, végrehajtó bizottságú elnök.

Hírek és vegyesek.

Személyi hir. A Rimaszombatban székelő gömörmegeyi m. kir. államépítészeti hivatalhoz Volko Mátyás, Krassó-Szörény megyében hasonló minőségben működő mérnök osztott be.

Esküvő. Sándor Amanda kisasszony Sándor Bélának a serki járás közkedveltségú szolgabirójának kedves leánya f. hó 6-án tartja esküvőjét Bányay Ferenc z földbirtokossal. Áldás kísérje frigyöket.

Hymen. Konyha Kálmán e napokban váltott jegyet Krick Etelka kisasszonnyal. — Tartós boldogság kísérje lépteiket!

A gömörmegeyi művészeti és régészeti kiállítású tombola estélyén a nyeremény tárgyak közszemlére lesznek kiteve. Összesen száz nyeremény lesz, így tehát ha az ezer tombola mind elkel, minden tizedik nyerni fog. 12 igen értékes tombola nyeremény közt első a Sándy Gyula tanár által ajándékozott „Királyhegy és vidéke“ című olajfestmény a második és harmadik szüneten olajfestmény P. F. művész ajándoka. A quaterno-nyeremények szintén értékes s hasznos tárgyak. Ezeken kívül mintegy 50—60 quaterno-nyeremény is lesz. Mint halljuk, még számosan készülnek tombolanyereményt ajándékozni; természetes, hogy mind ki fog játszani. Belépti díj a tombola estélyre, mellyel táncz lesz összekötve. 60 kr. minden jegyre egy tombola táblát adnak ingyen. Különben az egyes táblák ára 20 kr.

A mihez nem kell kommentár:

5/1882. egyhsz. A makói ev. reform. egyház előjáróitól. A rimaszombati egyes. prot. gymn. tek. Igazgatóságának Rimaszombat.

Egyháztanácsunk 5/1882. sz. a. határozatában a rimaszombati egyesült prot. gymnasium részére 60. szóval hatvan o. é. frtnyi segélyt szavazott meg oly feltétellel, hogy ez összeget öt év alatt egyenlő részletekben fizetendő meg.

Midőn e határozatról a tekintetes igazgatóságot egyháztanácsunk nevében tisztelettel tudatnánk, értesitenők egyszerűsre, hogy az első évi részletet 12. (tizenkét) o. ért. forintot ma. postán utalványval elküldöttük. Kérjük, hogy az erről kiállított nyugtát gondnoki számadás okmányával megküldeni sziveskedjék. — Teljes tisztelettel Makó, 1882. augusztus 29.

Szóllósy Antal, lelkész.

Görbe Sándor, gondnok.

Városunk piacza, szemben a főméréssel, a hosszas esőzés következtében beszakadt. Minthogy az ekként támadt nyíláson gerendázat tűnik ki, a tervezett kiáratást holnapra halasztották, midőn b. Nyáry Jenő jeles régészünk körükben leend s az ásatást szakszereven vezetend.

A faragásati iskola. Nehány év óta egyesek különösen tanfelügyelőnk buzgalma s Rimaszombat városának áldozatkészsége folytán jött létre a rimaszombati faragásati iskola, mely szerintünk hivatva lett volna egyrészt a kereskedő felől szóló azok elárúsítására s mégis, ha egyes kereskedésekre bepillantunk alig találunk egy-két helyen Rimaszombati gyártmányt és nem ok nélkül, mert ezeknek ára ugy fel van eszágva, hogy 40%-al olcsóbban kaphatja a kereskedő azon cikkeket, melyekhez a nyers anyagot Budapestre s Bécsbe Agtelekről szállították, mint ha Rima szombatban dolgoztatott volna fel. — Legközelebb is volt alkalmunk több képereteket látni, melyeket egyik ismerőstünk 50—80 kron. vásárolt, holott a legkedvezőbb bírálat mellett sem ért darabja többet 40—50 krnál. — Felhívjuk erre az intézők és felügyelősek figyelmét, mert szerintünk többet ér a sűrű kr, mint a nagyon is ritka forint s egy kezdő intézetet népszerűvé s cikkeket kelendőkké nem az teszi, ha az egyes vásárlókat mérsékelten tud megadóztatja, hanem ha magának közönséget teremt a jó és olcsó cikkeik előállításával.

A „Rozányi Miradó“ legutóbbi számában a korteskedés új némegek tartja azt, hogy Rimaszombat, megyénk egy pár kimagasló férfiat kiszolgálva választotta. — Az önzetlen munka szerintünk mindig többet ér, mint egy kis érdekszülte talpnyalás.

A tombola a gömörmezei művészeti és régészeti kiállítás költségeinek fedezésére ma (vasárnap) a Caszinó helyiségében fog megtartatni. Tájékoztul a következő szabályzat állapított meg: 1. A játékban csak az eladott táblák vesznek részt. 2. Szabadságukban áll a játszóknak nemesak a tombolára, hanem quintero és quateróra is játszani. Terno és ambo nem nyer. 3. A kihuzott számok a játszó tábláján azonnal behajtható vagy áthuzás által megjelölendők. 4. Kinek valamely tábláján quatero, quintero számai kihuzatnak s ezek közül bármelyiket is bejelenti, a megfelelő sorszerinti nyereményben részesül, de azon táblával a játékot tovább nem folytathatja. 5. Tombolája van annak kinek a táblán lévő mind a 15 száma kihuzatott és sorrendben nyeri a megfelelő tárgyat. 6. Ha esetleg egy nyereményre többen tartanak igényt, kihuzott egyenlő számaikkal fogva a jelentkezők sorsot húznak. — Ki nagyobb számot húz, azé a nyeremény. 7. A nyeremények csoportosításokhoz képest külön sorszámmal lesznek jelölve, a nyerek közt ily rendben lesznek kiosztva a játék végén. 8. Minden bejelentett quatero, quintero és tombola jegyzőkönyvbe vezetetik, sőt hogy a zavar kikerültessek, a kihuzott számok ki fognak függesztetni. 9. A tombola játék menetét tartozik mindeki figyelemmel kísérni, s tábláján a kijött számokat megjelölni, s a kihuzott quateront, vagy quinteront vagy tombolát bejelenteni, mert a játék tovább foly, s a nyeremény, a következő jelentkezőnek adatik ki. 10. A nyeremények számozva, a tombola játék helyiségébe lesznek közszemlére kiteve. Tombola táblákat előre lehet váltani, a kiállítás irodájában, s az estélyen. — Ara a tábláknak darabonként 20 kr. A tombola befejezte után táncmulatság következik a „Három Rózsa“ nagy termében. Belépti jegyek a tombolára és táncmulatságra 60 krért, a kiállítási irodában válthatók, s este a pénztársál, minden belépti jegyhez egy ingyen tombola tábla jár. A tombola rendező-bizottság.

A m. kir. közmunka és közlekedésügy minisztérium egy újabb rendelete értelmében országszerte a posta és távirtda ügyekből a kir. államépítészeti hivalk főnökei fognak referálni a megyei közigazgatási bizottság gyűlésein. — E rendelet következtében egy a posta, mint a távirtda ügyekről szóló hivatalos jelentések mátol kezdve az államépítészeti hivalk főnökeinek kézbesítendők.

Gróf Andrássy Manó bethleri uradalmában két medve nagy pusztitást vísz végbe a lovak és szarvasmarhák közt. Az uradalmi igazgatóság akart ugyan a maczkók ellen saját erdején hajtó vadászatot rendezni, de az a községbeliek szűkkeblűsége miatt, kik még fizetésért sem akartak a hajtásban részt venni, nem sikerült. Most már hajtának ingyeren, mert a belügyminiszter a hivatalból való hajtóvadászatiakat a megye közigazgatási bizottsága előterjesztésére elrendelte. Beregmezeiben, s Oroszi község határában pedig különösen a kukoricza és burgonya, valamint Kolozsmezeiben a tekei irásiban, különösen Nagy-Idén. Mindkét megyében még e hó vége előtt megfognak tartatnia belügyminiszter által engedélyezett hajtóvadászatiakat.

Rossz menség. Ebédközben egy vendég és a pincér közt a következő párbeszéd folyt le: „Jean, vigye vissza levesemet. Jéghideg.“ — „Hídeg? De hiszen az előbb még olyan forró volt, hogy az ajkam is megégette!“, — „Hogyan hát ön megízlelte levesemet?“ — „Bocsánat, nem ízleltem meg, csak belemártottam az — ujjamat!“

Katonaszökevények. A honvédelmi miniszter 82 katonaszökevényt kövöltet.

A szent-istvánnapi Budapestn megtartott népünnepp bruttóbevétele valamivel több 43,000 frtnál, mely összegből a kiadásokra 13,000 forintnál több lévén levonandó, a fővárosi szeretetház számára 29,000 forintnál több marad.

Országos vásárunk, mely a múlt hó 23—29-én tartott meg, szokás szerint a leglátogatottabbnak ígérkezett, hanem a m. hó 27-én bekövetkező vihar, mely hatalmas jégfelhőt hajtott át hazánk felett s a mely megyénk déli részét is érintve, a vásárhoz kötött szép reményeket, legalább az eladókra nézve megmérvben megsemmisítette. Külső és belső vásár egyaránt ritka volt; dacára annak, hogy az egyes eladásra szánt állatok és zikkék ára valóban alászállt. Egyedül a sertés ára emelkedett, melyet a gazdap makktermés tett keresetté. A bázának ára, dacára annak, hogy a majd két hétig tartó esőzés miatt a eséplést megyszerzte folytatni nem lehetett, a beszállított készlet magtomege folytán 8 frt 50. 8 frt 60 kr-ra szállt alá.

Elgázolás. Már többször volt alkalmunk felszólalni a miatt, hogy egyes szülek gondatlansága következtében gyakran a legélénkebb közlekedési pontokon minden felügyelet nélkül esatagnak 3—5 éves gyermekek, kitéve lépten nyomon az elgázolásnak. — Tegnap is egy négy éves gyermek gázolt el egy kocsis s életét csak is a véletlen mentette meg, a menyiben egy arramenő által a hirtelen megállított lovak lába alól kiszabadított, de ugyis veszélyes sérülést szenvedett a fején. — Ez alkalommal is felhívjuk a rendőrségünk figyelmét, hogy az ily szüleket, kik gyermekeiket felügyelet nélkül hagyják barangolni, szigoruan büntesse meg, hogy ekként képszerűtessenek a legszentebb szülei kötelességek teljesítésére azok, kik gyermekeikre sokkal kevesebb gondot fordítanak, mint egy eltvedt esőre.

A panszlavismus és a dunántúli ev. egyházkerület. Az, a ki a panszlavismusról semmit sem tud: az Geduly Lajos szuperintendens, ki hallgatott erről, mert ezt bizonyító adatok nem jutottak (?) tudomására. Sőt hivatalos jelentésében a pozsonyi liceumból kizárt növendékekre vonatkozó ítéletet tulszigorunak tartja. S e tárgyra nézve Mudrony Pál tót fiskális indítványt terjesztett elő, melyben a vonatkozó miniszteri rendeletben a prot. autonomai megsértését látja s mint ilyet sajnálattal veszi tudomásul s kéri a minisztert, hogy a panszláv tanulóokra vonatkozó rendeletet vonja vissza. Hasztalan küzdöttek ez indítvány elfogadása ellen hazafis érzelmű tagjai a gyűlésnek, Mudrony indítványa 4 szóval 3 ellen elfogadtatott s az autonomia sértéseért panasz fog a minisztériumhoz felterjesztetni. — Szegény autonómia, hajdan a függetlenség és szabadság zászlóját védelmezted, hitted-e valaha hogy ránczaid közé a hazafiatlanság fergei fognak bujni?

Petroleum vásár. Soha sem kelt még el nagyobb mennyiségű petroleum egy nap alatt városunkban, mint a múlt hó utolsó napján. Ugyanis mindazok, kik a petroleum megadóztatásáról szóló törvénynek f. hó 1-én bekövetkezett életbeléptetéséről tudomással bírtak, — ha ugyan módjukban állott, — siettek magukat huzamos időre ellátni, nehogy 16 kr. helyett 24-et fizessenek litereanként. Hordta is boldog és boldogtalan, hogy másnap a vizsgálatra kiküldött pénzügyőri közeg alig talált annyit, hogy azzal városunk fogyasztó képességét egy-két hétig fedezni lehetne. No de szemesnek áll a világ!

Legnagyobb és legolcsóbb magyar dalgyűjtemény! Megjelent a „Magyar Dal-Album“ III-ik kötetének 10. ik füzeté is az 581—590. számú dallamokkal, mellyel e kötet be van fejezve. E szerint e gyűjtemény, melyet Limbay Elemér gyűjt és szerkeszt s Nemesovits A. utal zongorára alkalmazta, máris 600 dallamot tartalmaz, tehát többet, mint az eddigi összes hasonló vállalatok. Ugyaneak III-ik köteté jelent meg az ehhez tartozó szövegkönyvnek a „Magyar Daltár“-nak is, mely eddigelé közel másfélszer dalszöveget közölt dallamszerinti sorrendben. Nagy fáradsággal és sok áldozattal szerkesztett gyűjtemény tár ez, melynek csak a t. közönség pártolása határoz, hogy a további kötetekben 1000 vagy több dallam is jelenhessen meg szövegekkel együtt. Magyar zongorázóknak s dalkedvelőknek nem lehet kedvesebb kincsük, mint e mű, melynek különösen III-ik köteté minden vidék ek, valamint a régi, újabb és legújabb időknek gyönyörű dalait tartalmazza. Rendkívüli olcsóságánál fogva ott lehetne e mű minden magyar ember könyvtárában! Minden kötet külön-külön is kapható. A „Dal-Album“ III-ik kötetnek ára (200 dallam tartalommal) füze 1 frt. 80 kr. diszkötésben 2 frt. 80 kr. A „Daltár“ mint megfelelő szövegkönyvnek ára füze 80 kr. diszkötésben 1 frt. 60 kr. Megrendelések legezlszerűbben postautalványon a „Magyar Dal Album“ kiadóhivatalához Györbe intézendők.

CSARNOK.

Az iskolából az életbe.

(Beszély Kozmay Dezsőtől.)

(Folytatás.)

Másnap lakás után néztem, találtam is egyet a Szerb utcában. — Csendes kis emeleti szoba volt. — Fizettem érte havonként 15 frtot, mi ugyan pénzemhez aránylag sok volt, de gondolám, a kosztom majd megtakarítom; Zsigával együtt ebédelek s lehetőleg szerény módon fogok gyomrom kívánalmainak eleget tenni.

De az volt most a bökkenő, hova iratkozzam be, mi legyen hát tulajdonképen? Akár hogy hánytuk vetettük is meg a dolgot, csak ott lyukadtunk ki, hogy minden jó volna, ha lehetnék; de mivel csak egy lehettem, a véletlenre bíztam. — A sors bölcösségy tett.

Volt tehát pályám, melyen haladnom kellett.

Eleintén szorgalmasan látogattam az egyetemem, hol teendő tanulmányaimat illetőleg, kitünő tájékozottságot nyertem. — A könyvtáraknak rendes látogatója voltam s eközben repült az idő, mohón neki estem mindennek, a mi új volt előttem, lázas szorgalom fogott el. — Semmisen létezett számomra tanulmányaimon kívül s egyszerre csak azt vettem észre, hogy itt van november s én, nem tudom kifizetni lakásomat. — Tünődtem, miként lehetne egy kevés pénzhez jutni.

E napon november 1-én a szokottnál korábban mentem ebédelni s véletlenül egy az asztalon heverő lapban a következő pályázaton akadt még a szemem: Alulírott titkári hivatal pályázatot hirdet egy szabadon választott indulóhoz irandó szövegre, pályázati határidő november 5. — Az országos dalár-egylet titkári hivatala.

Próbálkozzunk, hátha? gondolám — 100 arany megérdemli a fáradságot.

Ebéd után Zsigához mentünk s felszólítottam, játszaná el előttem az indulót a mit szerzett. — Zsiga mosolygott,

— Talán modelem akarsz lenni — mondá s kezébe vette a hógödüt. — Én a hangjegyeket kísértem figyelemmel miközben ő játszott. — Csakugyan, igen szép darab volt, s ugy a mint lehetett emlékezetben tartva az egyes részek által reám tett hatást — rohantam haza a kottával s hozzá ültem a szöveg megírásához. — Két nap alatt készen volt s elvittem a dalár-egylet irodájába, azt remélve, ha nem lesz is a legjobb, de talán figyelmet fog kelteni s ennek a révén sikerül majd valami lapozh bejutnom. — Folyt az idő s már az utolsó 5 frtomat váltottam fel: ez ebédre volt száruva, a lakásomért járó díj kifizetése iránt halasztást kértem, s mivel eddig reádes fizető voltam, meg is kaptam.

Nevezetes hajlammal viseltettek a háziak irántam, sokszor hallottam egy-egy hangos emgem ill-tó megjegyzést a mellékszobából s a többek közt egy nem épen bizelgőt, „Ez vagy bolond vagy nagyon derék fiatal ember“. Ma meg ezt: „Még agyon öli magát azzal a sok tanulásal, szegény fiu!“ — mondja a házi gazda. — „Bezzeg egészen mas a tulsó oldalon lévő“ jegyzi meg a házi asszony. — Ugyan eredj azzal az uracséval, hisz egyebet sem esinál mint kártyázik, lovagol s más efféle ostobaságokat, a helyett, hogy valami hasznossággal foglalkoznék.“

— „No de legalább elismered, hogy tökéletes világfi, született gallér.“

— „Jó jó, de nekem mégis jobban tetszik ez a másik . . . itt félbe szakítá a házi gazda beszédét az ajtó nyitása s egy „jó reggelt, papa.“

— Jer csak te kis kobold — hangzott ismét — melyik tetszik neked két lakók közül jobban, ez-e vagy a tulsó oldali.

— Istenem papa, hisz alig ismerem őket, az egyik csak két hete van még itt, a másik meg egy elbukiv könyvelő közé, hogy bizony még jól meg se nézhettem. Különböben igen szórakozottan látszik, képzeljétek csak: tegnap a mint kint állottam a folyosón, s virágaimat öntözgettem, kinyílik az ajtó s rám kiált; „hözzo csak mosdó vizet“ — s midőn észrevette tévedését, ugy megjijedt, hogy becsapta az ajtót s még csak böcsánatot sem kért. Hja kisasszony — gondolám magamban, ha az ember indulót komponál, nem igen nézi meg kitől kér mosdó vizet. — Különböben jóra való fiúnak látszik, de az a másik, a tulsó oldali az igazán a mint eddig tapasztaltam igen művelt s kedves fiatal ember . . . Itt ismét félbe szakasztotta az ajtó nyílás a beszédet s egy „alászolgája“ hangzott.

— Alászolgája — mondá a házi gazda. Hagyjatok magunkra! No itt olyan párbeszéd következik, mely nem kíváncsi füleknél való s egy köhögéssel tudtokra adtam, hogy itthon vagyok, s jó lesz egy kissé mérsékelni hangjokat.

HARMADIK RÉSZ.

Ezen véletlenül meg hallgatott néhány szó gondolkodóba ejtet: talán eddigi viseletem nem felel meg a jó modornak a háziak irányában. — Eltökéltem magam, hogy a mennyire lehet megváltozom s figyelmesebb leszek, mint eddig voltam. De mindenek előtt pénzhez kellett jutnom. — Volt még egy ezüst óram: hivatalos teendőim nem lévén, kizabott időkhöz nem voltam kénytelen munkámat kötni, eladtam harmincz forintért s ezzel egy időre elhallgattattam e nyugtalanító érzést.

E napon az ebédnél sokkal nagyobb figyelemmel hallgattam asztaltársaim társalgását s észre vettem, hogy mind kitünő fiatal emberek, kiknek közelebbi ismeretsége előnyömre válhatik. Magam is, ki eddig csak Zsigához intéztem egy pár kérdést, bele merültem a szó vitába, mely közöttük folyt.

Mindenik a maga munka körének előnyeit rajzolta, a művészet és irodalom viszonyairól beszélgettek. — Nekem való tárgy volt. — Kezdtém neki melegezni. — Az egyiknek azon állítására — a zenének a költészet fölött való előnyét vitatta, — hogy az operánál a zene a cél, a szöveg, tehát a költészet csak eszköz, felszólaltam, hogy ez tévhit, mivel a szöveg szerző, a költő, önállólag is megírhatja művét, s önálló beccsel is bírhat, sőt bir is mert önézélya van: de ha a zene hatása alatt ír is, ez csak ihletet adhat neki s az ez által kifejezett egyéni érzelmeknek valami általánosabb kifejezőbb megtestesítését adja; s legkevésbé sem állhat azon tétel, hogy az egyiknek a másik fölött előnye volna, s ha lenne is ugy az a költészeté lehetne, mert már hatása is korlátlan, korlátai a való és képzelem határain túl emelkednek, míg a zene korlátozott kifejező eszközei miatt csak bizonyos megszabott határig bir befolyással érzelmeink s érzelmeinkre,

— No de mégis vannak kivételek — jegyze meg egy uri ember. — „Azoknak soha sem szabad véleményünket befolyásolniuk, a tiszta abszolút bees esupán az mi itt tekiütethe jöhet“, mondám én.

— „Sőt egyéni dolog“ — mondá az ki a vitát kezdte.

„Még kevésbé jöhet tekintetben — viszonzám — általános esztetikai szempontból; lehet, hogy egyik embernek tehetsége a zene, szobrászat vagy a festészet iránt van jobban kifejlődve, mit talán a körülmények, élet viszonyok is elősegítenek ennek vagy amannak ad előnyt, mert a meg-szokottság s talán az egyéni tehetség iránt való előszeretettel elfogultá teszi; de az összes művészeteket helyökön egymáshoz viszonyítva méltányolni csak az tudja, ki mindezek egyforma hatása alatt, az örök eszme, szép jó és igaz, eszmeinek kifejezését egészen tárgyvilágos álláspontokból veszi bírálat alá, s melyeknek általánosan s együttes megtestesülése esupán e költészetben a nyelv által eszközölhető.“

— E kis esztetikai vita közben fölhevülve, érveim jogosult voltánál, melyeket heves taglejtésekkel kísértem fölényben hittem magam a többiek fölött s minden tartózkodás nélkül felelgettem a tett ellenvetésekre. — Egyszerre csak egymásra tekintgetnek s elmosolyogják magukat, köztük Zsiga is. De hát mi nevetni való van ezen? kérdém önmagamtól, hisz ezek, miket elmondtam általános nézetek, miknek kétségtelen voltát manapság már senkiesem döntheti meg. — Vagy talán azon nevettek, hogy nagyon is feltünő módon találtam ki ismereteimet, talán kevés olvasottságot. — Kezdtém gyanítani s mit tehettem mást, én is nevettem velök együtt — s folytattam társalgásunkat különféle tárgyakról. — Semmiségek, melyekre máskor nem is gondolánk, képezték esvegeink tárgyát, s még is mily érdekel viseltettünk a legeskelelyebb dolgok iránt, mert hisz szellemünk tükrözött azokról vissza.

Ebéd után egy korosabb uriember, ki társalgásunk

nak fültanuja volt. hozzám jött s bemutatva magát, mint lapszerkesztőt, így szólt hozzám: Uram, ha nem lenne ellenére egy ajánlatot tennék önnek.

— Kérem!

— Nem vállalná el lapom valamelyik rovatának vezetését, természetesen kellő munkatársi tiszteletdíj mellett.

— Hogyan? Uram! kérdém én, ki egészen ismeretlen vagyok ön előtt, miként magyarázom meg ezen bizalmat, melyet belém helyezni látszik, a nélkül, hogy tudná valjon megérdemlem-e azt vagy nem.

Hallottam önnek az imént tett nyilatkozatait s szellemes embert látván önben, hosszas megfontolás nélkül újjelag tettem önnek ezen ajánlatot, különben itt ül Orosz ur, s volt szíves figyelmemet öre felhívni. Nos bele egyezik?

Ezer örömmel.

Zsiga jóakarólag mosolygott s én meghatottan nyújtam neki jobbomat baráti gondoskodásáért.

Később mondta meg aztán, hogy ő csinálta ki az egész vitát, ő penditette meg az eszmet, hogy engem próbára tegyenek.

Volt tehát állásom, biztos jövedelem, mert a lap egyike volt a legkitűnőbbeknek. élén legjelesebb szakférfiak állottak, kikkel nemsokára szoros összeköttetésbe léptem s meg volt téve az első lépés, parnassusra, hová magam felküzdeni vágytam.

NEGYEDIK RÉSZ.

Deczember 31-ike volt. Estére házigazdám, Barthayékhoz voltunk hivatalosak én és Zsiga, kit ugyan még csak híreből ismertek, de az öreg Barthay kérelmének engedve magammal kellett vinnem.

Eleinte szabadkezelt, hogy ő nem szereti az új ismeretségeket, az eféle látogatásokat, hogy feszesnek, esetlennek érzi magát különösen nők társaságában, hol csak az üres bókok idétlen pattogásait kell hallgatnia, vagy magát, is azoknak elmondására kényszerítenie, sajátlag azonban azért vonakodott, mivel ott származása iránt táplált előítéletekkel vélt találkozni.

Mondtam neki, hogy Barthay nem olyan ember ki ily kiesiségekkel törődnek, aztán meg, hogy sok ismrsőt fogsz találhatni, szóval, hogy kedélyesen töltjük el az estét, utóljára is rávettem, hogy magammal vigyem

Felkészültünk együtt menendő, midőn felnyílik az ajtó s belép azon egy középtermetű öszhaju, de élénk tekintetű uri ember: a gróf volt.

— Itt vagyok. — Aláiszolgálja! Szervusz — mondá egy lélekzetre s nyakába borult Zsigának. — Zsiga bemutatott minket egymásnak.

— Kéri Béla! Miesoda? Kéri Béla? Ugyan ha szabad kérdeznem, nem Kéri Boldizsár fia?

— Igen, az vagyok.

— Szervusz, Fiam! Hogy van apád? — Jó katona, igaz hazafi, derek pajtás volt.

Szomoruan adtam tudtára halálát. — Fájdalomérzet vonult végig arczán.

(Foly. köv.)

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

6506/882. — A legközelebb megtartandó megyei bizottsági közgyűlés határnapja a főispán ur ő méltóságával egyet érte folyó évi szeptember hó 19-ének reggeli 9 órájára Pelsőcz városába tüzetvén ki, a tisztelt közönségnek azzal hozatik tudomására, hogy a közgyűlés főbb tárgyait, az 1883-ik évi házi pénztári költségvetés megállapítása, a székhely kérdésében leérkezett belügyminiszeri rendelet feletti tanácskozás, és a nagyrocezi járásban megürült járás orvosi hivatalnak választás útján leendő betöltése képezendik. Rimaszombat, 1882. augusztus hó 30-án.

Szontagh. alispán.

Pályázati hirdetmény.

6506/882. — A nagyrocezi járásban megürült járás orvosi hivatal a folyó évi szeptember hó 19-én megtartandó közgyűlésen fogván választásútján véglegesen betöltetni, mindazok, kik ezen tisztállomást elnyerni kívánják felhívattak, hogy evégből a közgyűlés határnapjáig személyesen vagy folyamodványilag főispán ur ő méltóságánál vagy az alispáni hivatalnál jelentkezzenek. — Rimaszombat, 1882. augusztus hó 30-án.

Szontagh alispán.

Pályázat.

1305. sz. — Gömörmegye területén levő esetneki körorvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik: ezen körorvosi állomás javadalmazása következő: — 1. A közegészségügyi esoporthoz tartozó 13. községből 400 frt. fizetés és 100 frt. lakbér illetmény. — 2. Látogatási díjak: napi látogatásért 20 kr. éjjeliért 40 kr. fuvar költséget vagy természetbeni előfogat az illető gyógykezelőtől követelhető. — A körorvosi székhely Csetnek nagyközség: a körorvos tartozik kerületét havonként legalább egyszer beutazni s a vagyontalan betegeket ingyen gyógyítani. Az ezen állomást elnyerni kívánók kérvényüket szabályszerűen felszerelve f. évi szeptember hó 20-ig hivatalomhoz adják be. Rozsnyó, 1882. aug. 8.

Kubinyi Gy. sz. bíró.

Árlejtési hirdetmény!

637/882. — A rimaszombati kir. törvényszék s területén levő rozsnyói, tornallyai, nagyrocezi, rimaszécsi, rimaszombati kir. járásbíróság és — a rimaszombati kir. ügyészség részére 1883-ik évi január 1-től deczember 31-iki napjáig, együttesen szükségeltetik mintegy: — 3 rizsma miniszeri papiros. — 120 rizsma kis irodai fehér p. — 60 rizsma kis irodai fogalmi kékes p. — 10 rizsma nagy irodai sima fehér gép p. — 15 rizsma nagy csomagoló p. — Megjegyzetvén, hogy az egyes papir neműek rizsmánként 1000 ivvel számíthatnak. — 80 kilogram posta pecsét viasz. — 1000 doboz, különféle jó minőségű aczél toll. — 400 darab

toll nyél. — 50 duzent fekete irón. — 40 duzent kék irón. — 40 duzent veres irón. 100 darab unió gyanta. — 50 darab rug gyanta. — 40000 darab veres ostyá. — 2 kilogram nyomda szívaes. — 60 üveg veres kármín tinta. — 200 üveg vegy-tinta. — 80 üveg bélyeg festék. — 6 kilogram nyomda festék. — 150 kilogram fekete porzó. — 150 kilogram habkő. — 20 kilogram nemzeti színű varró ezérna.

Ezen cikkek szükséghez képesti szállítása árlejtés útján biztosítani rendeltetvén, árlejtési határidőül f. évi szeptember 18-iki napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyhez a szerint a kitűzött határidőben 100 frt. bánatpénzzel, és kellő mintákkal ellátva a rimaszombati kir. törvényszék tanácsstermében, hol az árlejtés fog megtartatni — jelentkezzenek.

Írásbeli zárt ajánlatok 40 krajczáros bélyeg jegyen a szükséges mintákkal, és 100 frt. bánatpénzzel, fentebbi határideig nevezett kir. törvényszék elnökségénél szintén elfogadtatnak, később vagy bánatpénz nélkül beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek, a többi szerződési feltételek időközben naponta reggeli 9 órától fogva d. e. 12 óráig az elnöki irodában megtekinthetők.

Rimaszombat, 1882. augusztus 12-én.

Marton Rudolf. kir. tszéki elnök.

Árlejtési hirdetmény!

638/882. — A rimaszombati kir. törvényszék — rimaszombati kir. ügyészség hivatalos helyiségei, és a fogház fűtéséhez 1883-iki évben szükségelt mintegy 305 köbméter eser vagy bakk hasábos tüzfűtő árlejtés útján beszerzésére határidőül, f. évi szeptember 19-iki napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában, — hol az árlejtés fog megtartatni — meghivatnak. A szerződési feltételek ugyanott addig is megtekinthetők.

Rimaszombat, 1882. augusztus 12-én.

Marton Rudolf. kir. tszéki elnök.

Árlejtési hirdetmény!

639/882. — A rimaszombati kir. törvényszék elhelyezésére szolgáló épület folyosóinak, továbbá a rimaszombati kir. járásbíróság — és a rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati börtönök helyiségeinek 1883-ik évi világításához szükségelt mintegy 210 kilogram kő olaj szállításának biztosítására, a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában tartandó árlejtés határnapjául f. éri october hó 9-iki napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, — melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában megtekinthetők, ugyanott az árlejtés napjaig 50 kros bélyeg iven írt ajánlatok is elfogadtatnak.

Rimaszombat, 1882. augusztus 12-én.

Marton Rudolf. kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

Ezennel van szerenésém a t. ez. közönségnek tudomására hozni, hogy a folyó évi Szt.-Kereszti országos vásár **Losonczon**, szeptember hó 18. és 19-ik napjaira lett áttéve.

Goldberger Dávid, vásárjogi bérlő.

100 métermázsa

jó minőségű **zab** megvétetik. — Bővebben értekezhetni e lapok kiadóhivatalában.

GUTJAHR és MÜLLER

(ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER.)

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár
Budapestben: a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint: **Trieurök gazdaság számára: Járgány-eséplőgépek. Szelelő-rosták. Kukorica-morzsolók.**

Szeceksavágók és Borsajtók.

Különlegességek malmok számára:

Dupla malmok.

Malom trieur-hengerek.

Gabona-osztályozó hengerek.

Koptatógépek.

Daraválasztógépek. Tarárok (Detacherök.)

Malomalkatrészek:

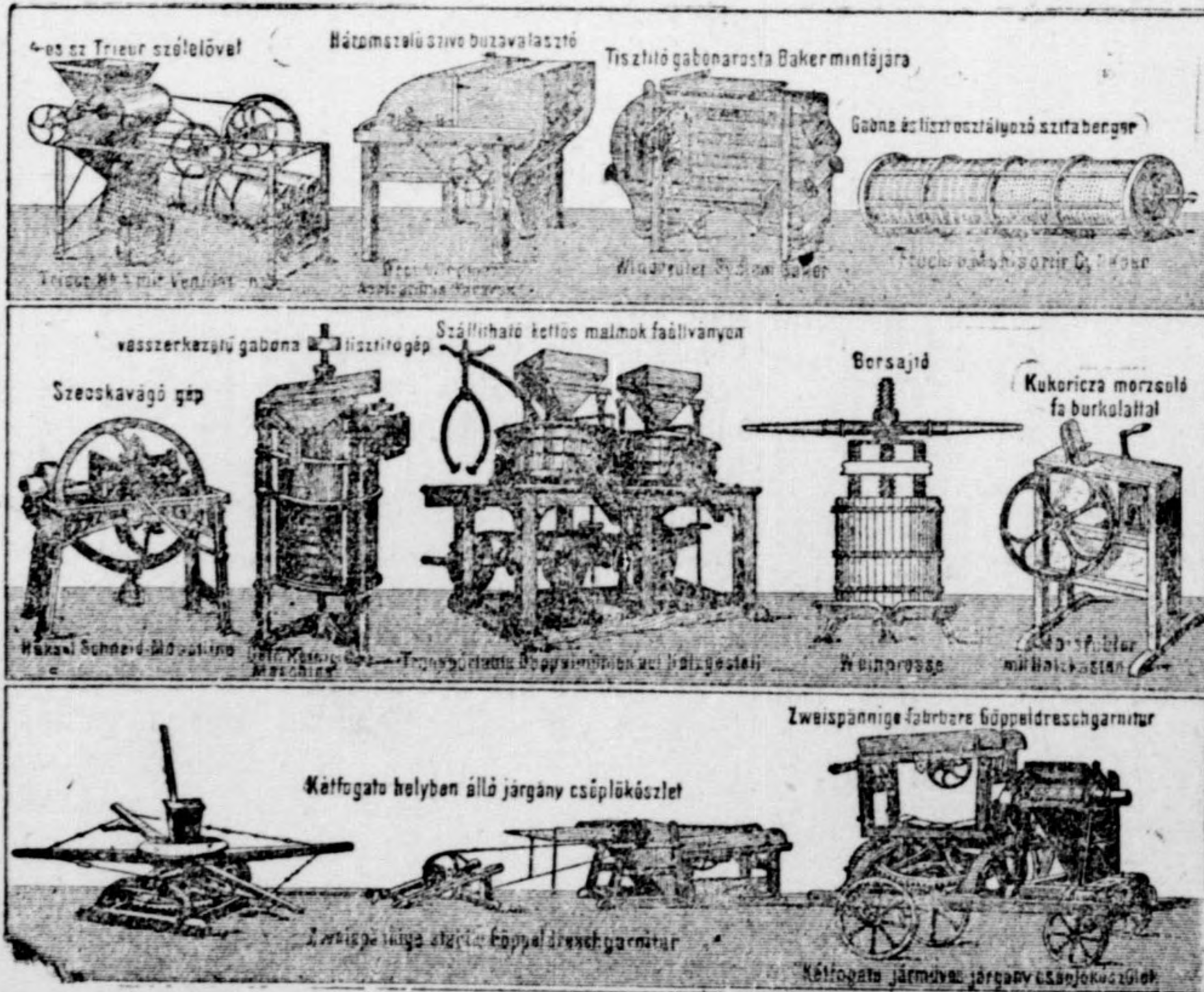
u. m. Transmissiók.

Szjkerékek. **Rostalemezek:**

Cséplőgéprosták. Liszthengerszítők. Koptató-lemezek. Ráspoly-lemezek stb.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyári raktár és képviselőség: Rimaszombatban SOJKA JÁNOS urnál.

15-15 **BROGLE JÓZSEF,**
gép- és rostalemez-gyára Budapestben.
Gyár: váczit az osztr. állam vaspálya közelében. Raktár: váczikörut 68. sz.
Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett javított gyártmányait, mint

Trieuröket változó rostával
Tisztítógépeket szelelővel
különlegességek **malmok**
számára 28.466. szám alatt
szabadalmazott **hármaské-**
ket, eséplőgép-rostá-
kat, lyukasztottés ha-
sított lemezeket, vas, aczél és horganyból, valamint mindennemű gazdasági
gépek és szereket. — **Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.**

3493/1882-SZ.
Árverési hirdetmény.
Rimaszombati kir. törvényszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Benyo Pál** felperesnek 35 frt 70 kr. tőke s jár. iránti végreh. ügyében a végreh. foglalt birtokára elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1882. november hó 3-ának d. e. 10 órája Fűrészben a község házául kitűzetik, mely határnapon azon ingatlanok a kikiáltási áron alól is elfognak adatni. — Kikiáltási ár a fűrész 29. sztkben foglalt birtokra 937 frt a fűrész 142. 162. sztkben foglalt birtokra 74 frt. — Árverezni szándékozók kötelesek az árverésnek megkezdése előtt bánatpénzzel a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kiküldött kezébe letenni. — Az árverési feltételek a rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóságnál és Fűrész község előljárási hivatalos órák alatt megtekinthetők. — Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombat, 1882. június hó 11-én.
Marton, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.
Van szerenésém a n. é. közönség beces tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) mindenféle nagyságu és színű, saját gyártmányu
cserépkályhák
nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. Megrendelések pontosan teljesítetnek.
Tamásfala, (u. p. Rimaszombat) 1882. július hó 28-án.
Andrik Sámuel, kályhámester.
6-6